

К 84Р1
Н 48

Н. А. НЕКРАСОВ

КЪ В БУРЕЗ

КОМИГИЗ

1936

КУДЪМКАР

~~КОМИТ.~~

~~1-995~~
~~2052~~

N. A. NEKRAŠOV

КЪ ВЪВРЕЗ

Узәтис S. Караважев

NEKRASOV

Znamenitəj roç poət, Nikolaj Alekseeviç Nekrasov, çuzis 1821 godša dekabr 4 lunə Juzvina mestec̄koɨn (Podolskəj gub.), kʲtən sʲlən aʲjs, oficer da pomessik, olis aslas polkkət. Çelad kadsə Nekrasov çulətis aʲjs rodovəj imennoɨn—Gresneva derevnaɨn (Jaroslavskəj gub.); çasto sija aʲzʲvʲlis aʲjsliʲš loksə da dikossə, mʲjʲšan ʃəkʲta strazdajtisə ne toko krepostnəj kreʃʃana, no i sʲlən iɨs—poətʲlən mamʲs.

1838 godə Nekrasovsə aʲjs indis Peterburgə—Dvorjanskəj polkə (vojennəj skoləə), no sʲ tujə zopʲs pʲris univɨrsitetə (volnəj kʲvziʲən). Sek aʲjs otkazitʲis ʃetnʲ sʲlə otsətsə, i 17 goda Nekrasovlə kovʲsis verdnʲ da paʃtətnʲ aʃsə asʲs. Pondətʲis niʃəja da eʲg oləmkət otçajannəja pessəm, no krepyt voʲa, um da talant sʲvəɨn ʃozə poveditisə. Nekrasovsə vura pondisə tədnʲ, kʲz liʲteraturnəj uzaliʃəs, a etakət eəe sʲlən təçəmən burʃalis i olanʲs.

1840 godə Nekrasov lezis tom kadʃa kʲvbur çukər: „Meçtaez da sʲez“, no eta knigalən nekʲeəm uspex ez vəv. 1845 godə sija gizis kʲvbur „Tujʲn“, kədə vura privetstvujtisə Belinskəj da seksa tom pokolenolən mədik vozddez. Nekrasov pondis giznʲ

eta zə napravleŋŋoŋn (kreŝŝana krepostnəj ŋevolala
protestujtəm, narodnəj gorjo mьččaləm) i čoza lois
revolucionnəj molodoz kolasŋn luviməj giziŝən.

1847—1866 goddezə Ŋekrasov juralis „Sovrem-
mjonnik“ ŋima zurnalən: əktis sь gəgər revolucion-
nəja dumajtiŝ vьdkod čina (ŋe dvorjanskəj) inteli-
genciasə da kьskis seeəm sotrudnikkezəs, kьz Černь-
sevs kij da Dobroľubov. Kər Aleksandr II carlən
pravitelstvovьs pədnalis „Sovremjonniksə“, Ŋekrasov
kutčis lezŋь mədik zurnal—„Otečestvennəj zapiska-
ez“ da keris sija vojevəj narodničestvo organən.

1864 godə petisə Ŋekrasovlən kьvburres kuim
tomən. Eta vəgŋn sija gizis esə kьpŋmkə kьvbur da
poəma: „Kinlə Ruŝŋn ovnь bur“, „Đekabristkəez“,
„sovremjonnikkez“.

Ŋekrasov kulis 1878 godə, janvar 8 lunə. Sija
zevətmŋn organizovannəja učasťvujtisə sekŝa revolu-
cionerrez: „zemľevoleččez“, „juznəj vuntarrez“, a
siz-zə ozŋn munis peterburgskəj ravočəjjez.

Aslas proizvedeŋŋoezŋn Ŋekrasov mьččalis vi-
zətəmsə, čuvstvoesə da stremleŋŋoesə ozŋn munis
vьdkod čina narodnikkezliš, kədna peŝsisə oťir inte-
ressez ponda, mədŋoz sunь, unazьksə, ravə pərtəm
nija kreŝŝana interesez ponda, kədnaliŝ mьrdqьvli-
sə počti vьdəs olan sredstvovəznьsə.

Туйън

— Gaztəm! gəztəm!.. Jamsək, te vasət,
Te mьjənkə vasət təzdişəməs!
Pişna şvvnь-li mьj-li pondət,
Kьz rekruttezə munis əktəmьs;
Mьjən kuzan, şerəm petkəтьs,
Livo, mьj te aзыlin, viştьs—
Sek spaşivo viştala me daspəv.—

„Меным gəztəm-ed, varin, i asьm:
Izvodaşis vot inə sovşem!..

Kьlan, sija, te on təd ed nem,
Barskəj kerkuьn aşşis jurvem
Ətdrug varoznakət pyr zorətis:
Kьz gərdzişnь, kьz vurnь jəpnəs,
Kңiga lьddьnь, orsnь—vьdəs,
Vьd dvorjanskəj maңera velətis.
Vьlas novjis ne kьz sarapan,
Kьz posadьn vьd nьvka paştəşə,
A paşkəm sьlən—şin guşalan;
Şojlis pəttəz i masə, i kasa.
Mədətçana vetlətis prokod.
Kəт вь varoңa, kьlan, prirodnəj,
I ne seeəm, kьz mi, krepnəj rod,¹⁾

1) Krepnəj—krepostnəj.

A korašis sija vlagorodnəj—
 (Təd, učitel ljubitəm-pə sek,
 šuə kučer Ivanъс Toropka),
 Da vot čessosə ez jenъs šet:
 Oz dvorjanstvoъn kov-taj xolopka!
 „Munis ajka saja varskəj pъv
 Da i Piŕerə... Svaqvaъs vəgъn
 Bertis gortas da, mъj te vot keran,
 Ačъs—varinъs, ez i su kъv,
 Šetis jenlə gospodskəj dusasə.
 Koļtčis Grusaъs sek širotən...
 Mišec vərti siz loktis zaŕok
 Da kreššanališ spisok vizətis:
 Vezis gəgəmsə—puktis ovrok,
 Da i Grusasə sešša zeskətis!
 Vidno, pъvkaъt, suis kъvməd
 Əddən ləgəna, livo-zə zeskъt
 Lois ətlaъn, og vaŕa təd,
 Kъzkə šəkъt vezərtnъtə estən,—
 Toko inđis posadə sek vər—
 Təd, muzička pə, ašsit te mestal
 Gorzis Grusa—kučikas ez tər:
 Čoçkom kieza, tədan-ed, səstəml

„Къз парəno, dasəkmъsət god
 Меньm vəli... Asvoļatəg, jenən
 Sek gətralisə sъ vъъn menə...
 Da zavotaša ņem zə ez sod!
 Vidъs ləg seeəm—on lъš vərzətnъ...
 ņe bekisъnъ, ņe məsəs vajətnъ!..
 Grek vištavnъ, med vəli vъ dъs,
 Da vot đelovъs ez ləšav kias!

Pes-ja pьrtə, qarjalə-ja pьs,
Munə varşçina vьlə-ja—sija
Kər i zaļ-zə... No ņem on ker... Okl—
Sijə on burmət ņəlki viļ torən:
To koti sьliş ņirtəma kok,
To vьd lun sarapan assit jordə.
Kər em jəz, sija vezəra, bur,
A jəz şin sajn gorzьnь kutas...
Gospoda sьliş vəvtisə jur,
A ed vəli vь iŋkaat udav!

„Pьr vizətə kьeəmkə patret
Da kьeəməkə kŋizka lьddətə...
No mьla-ŋi sek ləgьt oz pet—
Ed i zonkasə assis eьkətas:
Suç mişşətlə i esti i set,
Barinokəs moz pьr ləvezitə,
Açьs oz, da i menьm oz şet
Sijə vartlьnь... To kьz kesitə!..
A çuzəm sьlən—çoşkom çьşjan,
I vetləttən sovşem sadьs vьrə,
Lunnas teşşə oz şoj i kьk paŋ—
Natte çozə mogillaə pьras...
A mьla?.. Şəkьt uzьn eg viz—
Pьr uzətnь me sijə zəlejtī...
I paştəti i verdi, eg vid,
Uvazajtī vura me, radejtī...
No, a vartlьnь—eg me vərzət,
Budī kodnam iis razməd kləpəti...“

— No, jamsik, əni vəvtə termət!
Kurьt gaztəməs mençim vasətin!..

Vunətəm drevnca

1

Vlasliš 1) kerrez kōris
Bavuska Neņila,
Medeъ voчнъ kerku.
Vlas i suə sьlə:
— Vəгъs avu. Oz lo...
Mьj esə sulalan?—
„Vot kьz loktas varin—
Aчъs sek vištalas,
Barin sek kazalas,
Uməl pə izvuska,
Čəktas šetnъ vər“,—
Dumajtə siž staruska.

2

Ətik plut, sošed,
Kъeəmkə med ni asnəj,
Mьrdđis veltuma
Kreššanaъsliš paņca—
Zvir moz piņnesə
Jəz muez vьlə mərtis.

---

1) Nekrasov kēvburēn Vlasъs —burmistr. Burmistr loə uprav-
lajtiš, kədə kreššana kolasiš puktə pomessik.

„Vot kыз loktas varin—
Barinъs vezartas,
Barin suas kыv,—
Dumajtаnъ kressana,—
Musэ vэр vьdэs sek
Setasэ mijanlэ“.

3

Pondis vot Natasaэs
Tom zon lubitnъ,
Da ranэvtэ sijэ,
Oz lez i şornitnъ,
Nemeç—upraviteļ.
„Vizçisъs, Ignasa,
Vot kыз loktas varin!...“
Suэ siz Natasa.
Tom i pэris—
Spornэj sum kэр munэ gorэн—
„Vot kыз loktas varin!“
Vьdэs suэ xorэн...

4

Kulis vав Neçila;
Bur da vьeэм kajis
Plut-soşedlэн
Jэz mu vьььn urozajъs;
Ozza zonkaez,
Dak tosnanъs ne radэş,
Mugэriş tom zonъs
Şurama soldatэ,
I Natasa аçъs
Oz i kazъs svadva...

Barinъs ʃo oz lok...
Barinъs ʃo avu!

5

Seŝsa, kьzka әtrьr,
Tuj sәrәttas zegjә
Kuim vәla ʃoʃkom
Drogaа telega.
A telega vьlas
Dubiš grov sulalә:
Grovas—varin,
Grov sajas mәdik pukalә.
Vazьs—muә zevәm,
Viļьs—ŝinnez ʃьskis
Da gәnitis karә,
Ez i viʒәt mьskas.

Vundýtəm mi

Loktis şor ar. Kaj pələsəş soçamis,
Bvvezyn nem ez lo, vərəş kusamis,

Toko vət vundýtəm ətik muok...
Şin vəkə sija... Çulaləma srok.

Seppezlən suskəm, kəz vaşni, paşkalə:
„Gaztəm mijanlə, qokraşam, sulalam,

Gaztəm ni kvvzənb lok arşatəv,
Bussə qylalikə kerşənb zəv!

Şuc rozoritə mijanəs, vəd oja,
Tytka vəd kajəş ozaşəmən şoja,

Ojtəls pəltə i talə rud kəç...
Məj nə xožainnəm? Oz lok kətçəz?

Aji mi uməja vədmin, zoralim?
Aji ne druznəja voim-tərşalim?

Ne! Mi ne uməja! Donnəm ez uş.
Vois vazyn-qi mijan pəkənb tuş.

Ңе-зә хозайнынм сь пonda кәзис,
Медвь мижанәс тәв му вьлә лезис"...

Тәв пьлә вәжә зев газтәм ответ:
— Вишә хозайнынт, оз азьзь швет.

Тәдис, мьлә сija гәрис i кәзис,
Da vot ңе вьн шәрти узсә pondәтис.

Беднәлә шәкьт—оз жу ңе оз шoj,
Gag сәскә шәләмсә, оз шет spokoj,

Кies, мьj гәрисә musә to etә,
Кошмисә суцкәп, кьз loisә plettez,

Шиннес ньзшәлисә, golosьs oris,
Кәда-таj пишнасә пьр шьвлis norән,

Кьз әтрьг гәрикә бур миҗа lunә
Гәриш dumajtәмән му сәрәт мунis.—

Ərina, mam soldatskəj

Məzəs, sadtəg, arşa ojsərən
Mi vərələmşən oşkalamə,
Zəgvyv məjmuşa uzlan dənə
Loktamə, şivalamə.

— Vot i mi! Zdorovo, kumuska!
Məj-nə jurtə siz əsətəmtə?
I ne kuvnə-ja dumajtan-qi?
Çarkı! Abu seş gazətəms!

Loktis raz kəəm kruçinuska?
Te vištav-zə sogşəm-vişəmtə?
I vištalis sek Ərinuska
Меным ашшис суç təzdişəmsə.

— Zonəs eg əzzyv kəkjəms god:
Çajti, məşa, kulis mortiqəj;
Me i eg dumajt pantaşnə-qi,
Drug məcçişis zonə gortanym.

Gortas loktis zonəş pyr keşə...
Zara lontis aşşis vaşasə,
Puis şakəjsə Ərinuska,
Suç vizətə dona Vanasə!

Da vot radošs ne dŕ vĕli.
Zonŕ bertis-ŕi sogalikĕ.
Kaseĭ pĕdtĕ pŕ soldatiktĕ,—
Kujĕ, vira duĭ ŕĕlalikĕ!

Sua: „Me veškala, mamuska!“
Da vot ez veškav. Nekin oz tĕd,
Ėkme lun sogalis, Vanuska,
A dasĕtas—kuntis ŕinnesā...

Sešša kv ez eu Ėrinuska,
Oz-ja mŕj-ja mĕd vištavnĕtĕ.
— No mŕja, mŕja-nĕ sŕburna
Zonŕ pondĕma sogavnĕtĕ?

— Nar raz vĕli sija uĕĕtšan?
Setĕ sŕ ŕetis Ėrinuska:
„Bogatŕlĕn kod ed vŕvtŕŕs,
Vĕli zev zdorov ĕĕtinuska!

„Geŕerallĕ ŕelki Piŕeris
Aslŕs dŕvo ĕdĕn vĕlĕma,
Kĕr rekrutskĕj-pĕ prisutstvovŕn¹⁾
Paštĕm zonkasĕ vižĕtĕma...

„Eta kerku ponda kerresĕ
Sija ĕtnas žik vajalis ed...
I, kbž sovkiš, Vanĕ jur vŕlŕn
Rusĕj kudries pavjalisĕ...”

---

1) Rekrutskĕj prisutstvĕ—ŕĕzdenno, kĕtĕn vĕŕlisĕ vĕ-
jennŕj sluzbaĕ.

I vāra to cālā cēšsolām...
— Te en cāv—vasət kručinatə!
Къз, мѣшаң siz sogmis zonьtkət—
Ed jualin-zə deŋnatə?

„Ez vojennəj aslas olanən
Ez ņekər ŋubit ossašnytə,
As dusa jylis mirjanalə
Bzət grek loə vištašnytə!

„А вайтнь — виднь јеннесə,
Jordəm kuļ keļəpsə radujtнь...
Med ņe sunь lišŋəj kьvvesə —
Aštə vrag oзыn dosadujtнь,

„Kolə sь ņe šetнь kulikə,
Kolə cəvнь xristianalə.
Tədə jєnьs, tədə vaŋusko,
Mьj єьkətis vьnsə Vaŋališ!

„Me uz tədnь sьliš eg pešь.
ņekinəs ņe osuditikə,
Sija ətik jьliš ņevьta
Мєньm kuvtənnəs vaitis pьr.

„Boštəs çer da petas ətərə.
Zagvьv ətəras vetlətьslis,
Jərjis vura ogorodeçsə,
Kiššəm kerkusə ləšətьslis;

„Vaz sarajjez mədis vevtьnь,
No ez vermь tьrtнь dumasə:

Vodis kьз— dak çeçcis kok jьlas
Aslas kuləmәz iis lun kezәl

„Vot vizәta vь-pә sondisә,—
Me i peti aslam Vanakәt:
I proşsajtçis sija podakәt
I proşsajtçis ьvkәt, vaңakәt.

„Munis viz vьlәt — dumajtьstis.
— Te proştit menә, viz-mamuska!
Me ьkьvli tenә uçәtnam! —
Pondis gorzьnь Ivanuska!

„Drug kьşaңkә pişna paşkalis.
I otsavnь vasәk golosnas
Kutçis sija; seşsa kәselьs
Şugis — Vaņa uşis morosnas!

„Jur peļponnez vьlas ez vizşь,
Kokkes umәļa sulalisә!
Bьdsa ças mi gortә vertimә,
Solovejjez kәр goralisә.

„Seşsa әsis sьlән pametьs,
Arttәg çirzә kьvsә suikә:
Şo mьççaşlis eta sluzbaьs,
Şo mьççaşlis sьlә kulikas.

„Vetlә, peslә amuñicija ¹⁾,
Jitә, ñem kәt abu orәma,

---

1) Amuñicija — vooruzеñno berdış soldatskәj vessez.

Къвнас орсъслис җиналиккез,
Җылис пиҗна әддән порәна!

„Артїкул¹⁾ писаҗнас керъслис,
Неҗки керкусә зегәтәмән,
Къз тури сулалис кок җылас,
Әт вьлас — кок ныр җузәтәмән.

„Друг — сатәвтҗис... гудыр җиннеза...
Уҗис — горзә заҗа вәрдәмән,
Суис: „Vase vlagorodije!
Vase!..“ Азза — кувнь мәдә-җи:

„Lokti sь dьnә. Къвзис, зәв керҗис —
Vodis. Molli me гьрдза сорән:
Oz-ja җепьс җет zdorovjosә?
Pameҗ vertis sek asja dorьn,

„Guҗән susкьстис: prossaj, rodнәј!
Mi вәра җансәтҗим, мамуска!..
Me тьскьртҗьсти, krestalьсти
Da prossaj, viҗtali, Vaҗuska!

„I masiҗ moz kuis Vaҗaә —
Kulis: ez җи вән lolalәмьс...“
Jea кьввес, по а горҗоьс
Pomтәм җу тьмда viҗtalәмә!..

* * *

КУДЬМКАРСКАЯ
ЦЕНТРАЛИЗОВАННАЯ
БИБЛИОТЕЧНАЯ
СИСТЕМА

1) Артїкул — рузеҗнәј пријом

Pižə strada munə. Šonyt ru kojšlə...
Doļa te doļa! — roč inņezlən doļuska!
Kər livo on-ja kokņam?

Аву i divo, sto ņarman te, oz košman,
Бьдəs terpitışsez pļemjolən — roččezlən
• Una strazdajtiš te mam!

Ətərys zar əddən: mestašs vərreztəm,
Бввез, лəz vizžez da ņovo kьmərreztəm —
Šondilən sotə jugər.

Bednəjka in setən peššə, pьmaləma,
Бьд nəšekoməjš vetlə levaləmən,
Žinətə, čuskə gəgər!

Иңкəйт левтəstis aššiš kosuļasə¹⁾,
Pavkis kus kokas da ņarskəstis, suļstis...
Kər ņi sek virən on vam!..

Gorzə meza dorьn kaga čizjaləmən,
Иңкəйт setčin kotərtis termašəmən.
Gorzəm šь šo oz sočam.

Мьj-zə-nə suvtin siz, on kut vəditnьtə?
Šьv sьlə, kьz kolə veksə terpitnьtə!
Šьv-zə, terpitiš te mam!

Šin uvtas jugьt šinvaez tьdalənь,
ņьləm ja—on təd ed vot.

---

¹⁾ Kosuļa—kosa (turun livo šu ьekəm ponda).

Etā ызванə, trepičən mыj vevttəma,
Ətik-da ʃopnitas vot!

Vot sija kutčis ызван verdə surыta,
Ačьs lolalə ədva...

Čəskyt-ja, vednəjka, ətləyn junьtə
Kvas sornas sola ʃinva?..

Kreşşanskəj çələd

Bəra me dərevnəbn. Vetla vərəvn̄b
Da giza kəvnurrez — kokn̄tik olan.
I tən, kər va n̄ur kuza dugdi gəgravn̄b,
Sarajə s̄m̄rt̄ci da lañti me tan.
Kər sajm̄i, vizəta: sarajə sel sərət
N̄ozzaşə radjaləmən sondi jugər.
Dudiez urətənb̄; kr̄sa vevdərət
    Levalə şəd raka çukər.
Von setçin k̄b̄əmkə m̄edik levzə pətka —
Vuzər şərti kaəaliş t̄di v̄z p̄on.
Çu! suskətçəm k̄lə... Med menə vizət̄nb̄,
    Zarjaşənb̄ das m̄mda zon:
Sorlaşisə çələdlən v̄dkod şinokkez,
    K̄z v̄d rəma z̄orizən viz.
    Una n̄bn̄b vur̄b, pokoj da svovoda,
    Vizət kət te etaz i siz!
Radejta me çələd şinokliş çuzəmsə —
    Ed zev sija laskov da çoz.
Me zəv kerşi: eg padmət n̄bliş suskəmsə.
    Çu! s̄bez v̄ra!

Pervəj golos:

Azzat — toş!

Mədik:

A suisə varin!..

Kuimət;

Guşənik ti, vəbbez!

Mədik:

Ne tos ovlə varinlən—ovlə usy!

Pervəj:

A kokkes, vizətə,—ed zik kuz majəggezi!

Nolət:

A von setçin sajas peşjalə çasə!

Vitət:

Ak, bur kəəm, vasək!

Kvaçət:

I çep zblotəy von...

Şizimət:

Əddən natte dona! Kəz bi sotçəl!..

Kəkjəməsət:

Dal

Əkməsət:

A setçin şəd ron esə ызт ed kujlə!
Kotərtə von kəv jəvşis va.

Vitət:

Pisal, vaça, em-i: tьdalə kək dulo,
Zamokkez...

Kuimət (povzəmən):

Vizətə-ed, a?!

Nolət:

No çəv te, en pov! Da sulav esə, Grisal!

Kuimət:

Kləpətas...

I spion tavun menam von vər
Kotərtəny vokə: siz levzəmən p̄ssə
Bur p̄s v̄liš mort sogja p̄skaʃ çukər.
Me zəv kerşi, çəla—m̄ççisə v̄liš,
Şinokkezən vevt̄isə seʃ.
I m̄j mekət v̄li—divujt̄isə nija,
D̄ivitisə mençim i peʃ.
„No eeeəm zozoglə k̄eəm-ŋi v̄raləm!
Ed kujli v̄ gortas, k̄z p̄v!
I sija ne varin: kər n̄rşəŋ oşkalis.
Dak ordçən Gavrilovkət“... „K̄las-zə, çəv“
O, dona ti pluttezi! K̄in nija əz̄ylis,
Dak sija radejtə k̄reşşan̄lis zon,
Me p̄kət eakjav̄ny ne ətr̄y vet̄lvli:
Nozzali v̄d k̄z uvt̄sə—k̄esti şivlon,
Starajt̄ci v̄ əz̄ȳny eakkezliš mesta,
No əşv̄nas kossan—on əz̄ȳ nek̄z.
„Vizət-zə, gəḡlan k̄eəm kujlə to estən!“
K̄k̄nann̄m m̄sk̄rt̄çim, k̄tən v̄dmis k̄z,
Da kutim—zmejaəs; me çəççəv̄ti—çus̄kis!
A zonka şeralə: „Dak m̄j, sija p̄m?“
Zato nija şv̄əḡny vijlimə, kustim,
I teçimə ordçən mi dasməd k̄nȳm.

Viççişimə sь ponda natte mi slava.
 No mijan-zə tuj vəli ьзыт вьдәс:
 A sь kuza vetlis prokodən, uzalis.
 Равоçəј рəлəс.
 Кəр munəнь матьна кьткə
 Ludilšik, saroznik, vuršis.
 A kəр manastьrə јurвьтнь
 Oškələнь karşəñ, ьliš.
 Šivətčas mijan dьnə, suvtas soççişnь
 Кьeəm livo mort, a sь verdə, кьз šir
 Łakaşasə çelad: pondətčasə višttez,
 Мьј Kijeвьн kerşə, кьз olə вьд zvir.
 Равоçəјьс кьskas surk-sark, tečas rjadə
 Ruванok, podpilok, рьzjan da burav.
 „Vižətə, kuļ zonnez!“ A çelad i radəş,
 Кьз niјəñ uzavнь—вьдəс te мьççav.
 Равоçəјьс lañtas, i eə —privautka,
 A çelad—uzaləтньн, uzə kəр dəd.
 I ньzdəsə мьј—qe təçitнь кьк sutkil!
 Žugətasə—рьssəнь мьmda em sad.
 Çulalisə, vəvli, şərsəñ-vərsəñ lunnez,
 Кьз viļ loktas dədə, siz viļ кьlə višt...
 —Guļajtin, Vaçusa: I tьrmas, te кьlan?
 Pora ñi uzavнь, Ivan!
 No ñelki i uzьs ed pervoşəñ sьlə
 Šьñaləтəн, vasəka мьççə šinvan.
 Vot azzə Vaçusa, кьз aјьs uzalə,
 Кьз ьв vьlə tulьsəñ kəzə šu tuş,
 Кьз sьvəгьн ьвьs vezətə, pezjalə,
 Кьз вьdməнь serpez, кьз voə вьд tuş.
 Кьз vundəнь voəm-ñi şusə çarlaən,
 Кьз вьdmə soгomьs—вьдəс azzə Vaç.

Kər koştasə—vartasə sija vartanən,
 Kər meñiça izas—pəzalasə naç.
 Pəzaləm vil naçsə kə zorkaıt sojas,—
 Radjaləmən aj dənə munə, kət zar.
 Turun-li kər teçasə: „Mun, da spokojal!“
 Derevnəə loktə Vaçusa, kəz car.
 No zavidəsə jona dvorjanskəj pijanə
 Paşkətnь-ed vəli vь zaļ.
 Dak, sizkə, bergətnь-nə kolə mijanlə, —
 Mədik vokşaң kutnь medaļ.
 Viştalam, kressaninlən zonьs svoʹodnəj,
 Veləttəg zorətə jurvem,
 No vьdmas kər sija, kət jeeə i goldez,
 A kuvnь oz zug sьlə nem.
 Viştalam, una sija tədə tujokkez,
 Gəñajtə bur vələn, kət kuzə oz kuz,
 Zato sьliş nommes kurtçalənь kokkez,
 Zato sija oz pondə tədnь vьd uz...
 Me ətrьriş təvnas, kər kadьs zev kəzьt,
 Suk vər pьekiş peta, a vəli moroz!
 Vižəta, kerəslanas vəv munə, zəzə.
 I pes kьskə dođtyr, juzətə poloz.
 A vəv ozas munə, şermət verdə kutçəm,
 Uçitik, uçitik, pistik kod mortok.
 Pimiez kəmaləm, oşkalə, oz suvtçь,
 Kerişsez-vapsьrrez, kьskaşə poңtok.
 — Zdorovo te, jortəj!—„Mun voki, mьj zəran.
 — Te ləg tajnə vələmьt, uçitik pi?
 Keralin kьş pestə?— „Kьtiş, kьz ne vəriş;
 Uzalam ed ətlaьn ajəkət mi.
 (Vьl, vər pьekas kьlis kьtənkə keraşəm).
 — Bzьt ja şemjanьt, viştav menьm te?

„Šemjanьm tьrdoz, da unazьk paņašis,
 Uzališšes jeeā, von ajā da me...“
 — Vezarti. A kьz tenā suāņь?— „Vlasān“.
 — Kьnьm godša, jortināj?— „Kvat tьris, kvat...
 No, vāzь!—siz zonočka gorētis vasān,
 Šurьtzьka oškāvtis. Kias kuz sat.
 Mijan vьlā seeāma sondi jugjalis,
 I zonkaьt vāli ed seeām turьl,
 Kьz vьtte vьdās sen kartonnāj tьdalis,
 Kьz šuri vь čelād teatrā me, vьl;
 No zonkaьt, sua me, zonka i vāli
 I drovņi, i pes, i kurzavaa vār,
 I lьm, kāda pьekā ostozjazug vājis,
 I sondilān tāvša da kāzьt jugār—
 Vьdās ed, vьdās setān ročlān moz vāli.
 A āni mi bertamā, pervošan kutam.
 Vot čelād smeņšalisā, čāv kāt en čāv.
 — Čul vorrez!—gorēti. Fingal¹⁾ menam vuvtā.
 — Gušalasā! - sui.—Čozazьk sajāvt!
 Fingalkaē šinnas, kьz mort-zā, kvarkьstis,
 Turun vьliš vijāmsā²⁾ kьskьstis guz,
 Pьdāzьka sijā sajāvtis, šujьstis
 Da me vokā vodis, ņuzātčis kьz uz.
 Vezmašņьtā vьdņozān pon menam vermis,
 Naukasā ponnezliš tēdis ņi sek:
 I stukaez seeāmāš kutis-ed kernь,
 Sto publīka setiš ez mun vь i vek.
 Dīvujtčāņь vural! Kьēām ņi sen polām!
 I eāktāņь ašņь: „Fingaluska, vod!“

1) Siz sušis Nekrasovlān ponьs.

2) Vijāmsā—dīčsā.

— En zug zə te, Şerga! Вьєəmika kolə!
— Vižət, vata, vodis ed! Vot!
Me ačьm divujtci sek, kolə vištavnь.
Drug pemdis, sarajsə zik vevttis suk vər:
Siz pemdə teatrьn, kər kolə mьččavnь,
Кьз zerikə novosə kutə kьmər.
I vьtte: snarjad potis, gьmьitis gorən,
Saraj pьekə pondis vizьvtnь zer va,
Jon golosən vuvtьstis mijan aktornьm,
A publika—pьssis stočmal
Bvəs kьzi zurtьstis ošsis, paškalis,
Pədnəšsis vilis—zьngis krop.
Me zarniti: omən kьmər šəd əsalis
Teatra vevdərənьm top.
Kotərtisə gortanьs čelad, tьdalis,—
I vəranьs ez kerə zar...
Fingalьskət mijə, kər zerbьs čulalis,
Iндətcimə kosььnь tar.

Çeladlən gorzəm

Noran oṭirliş kər kəvzam mijə
Łok olankət peşik jordişəm,—
Eta sıyş kəlatə-ja tijə
Çeladliş noraşəmən gorzəm?

„Çelad kadə, rozə-kə vištavn̄,
Dəs, m̄j lovja,— gəztəg oz pantaş:
Çelad pora nem oz kov uzavn̄—
P̄r te ors, gazətç̄-da, kotraş.
Toko mijə eg orslə, vetlätlə,
Eg guļajtlə ьvbez v̄lät p̄r:
Fabrikān kruggez̄sə bergəllam
Mi lunt̄r-lunt̄r-lunt̄r!

„Krug çugunnəj vizz̄tə-bergalə,
Zurtə, stukjə, ru vajətə kəs,
Jur bergalə, tusatə satlälə,
Şələm peşə, krugən munə dəs:
Łok starukalən gərdətəm p̄r̄b̄s,
Kədə oz mijan v̄liş lez şin,
Guttez, kədna əddən una z̄rgas,
Potolok, ьvəssez, v̄d əş̄n,—

„I vьdəs! Mi mьzimə uzavnь,
Suim gorən, guşən oz-qi pet:
— Norovit-zə omən siz bergavnь!
Şet vezərtнь, tədнь etə şei!
Veş kejmışнь gorzəmən, tьdalə,
Krugьs oz kьv, krugьs nem oz su:
Kət te kuv, a jordəmyt bergalə,
Kət te kuv—paşkalə ьzьt sum!

„Raz mijanlə orsnь, lok olanas
Kər mi vołasə og tədə vek!
Kьz vь ьvə lezisə mijanəs,
Mi turunə vodimə vь sek.
Gortə vь mijanlə çozьk vertнь,—
No mьjlə ? Ed sija zə veda...
Dolьtsə mi og azzə i gortьn:
Setçin siz-zə seeəm-zə nuzda!
Setçin, kər şinvanьm mijan petas,
Kər vled mamньm kьlas poraşəm,
Aşньməs da mamньməs zəlejtən
Mi potkətam səri mam şələm...“

Volga vььп

.....
O, Volga! 8ьтә, 8ьтә 8et!
Bәra me vaji to privet!
Me ңe ңi sija, mәdkod me,
No te 8o ь3ьт, јugьт te.
Sәgәr 8o siz-zә pa8kьt mir,
8o sija-zә taj manastьr
Sulalә 8o8kom, ьtte 8or,
I ңelki o3za lun munәm
Jotkәptis mençim to 8әlәm,
Kәr kьli kolokolnәj gor.
Bьdәs 8o siz... no oz-ңi lok
Çulalәm kad da o3za prok...

Lunsәr 8ivalә. Seeәm zar,
8to muntәn sotә kok pьdәs;
Rьbalka јoz va vьlas 8ar—
Prokod suna8әнь bьdәs;
Goralә viz da kerәssaj:
Gazәtçә 8ьlә ьdkod kaj.
Zik vaьs verdә oz pavkav—
Немьмда оз padmәтьs vav,

Rassiva ¹⁾ zagvuv uja jon.
 Prikassyk, tom da udav zon,
 Kotrasə palubaət; niv
 Pəssalə sʒaŋ, kʒ gəglan
 Tarlaşə, vasək çuzəmvan.
 I kyla, zonıt suə kv:
 „Sulav!“ da kinas keris sovok,
 „Ed kuta-zə mel..“ Kutis, em,—
 I Volga vlyv okaşəm
 Paşkalis gorən, potis govk.
 Siz mijan ez okaşly əml
 Da mijan karv çəskyta
 Kraşitçəm varoŋa pələs
 Siz ez okavlə ŋekinəs.
 Kəəmkə lois vur meçta,
 I me vunətçi. Zar da on
 Nərvstisə mençim şivlon.
 No kin kytən-nə ruztə, kin?
 I julan uşis menam şin.
 Ŋokraşən çut ŋe kəkkusiŋ,
 Ŋinkəma da zekərttən piŋ,
 Oşkalis bereg dorət dol
 Burlak tavun—mört vit-ja, ŋol.
 Me kerşi ŋevna seki zəv,
 I kəli nilyş gorətləm
 Şuç gaztəmə, kər şy ŋe təv,—
 I menam drəgnitis şələm.

O, Volgal.. Zəvka menam tel
 Ťuvitis kin tenə, kʒ me?

¹⁾ Rassiva—vəyt parusnəj sudno.

I ətnam, asja kadə oz,
 Bədəs kər uzə esə mir
 Da aləj rəmbs, kəz biçir,
 Miçətə şədəv-ləz vav ləz,
 Me munli ju doras poroj:
 I pyr burlakkezlə otsət
 Şetlyli, eg tədly spokoj,
 Pisalən kət i eg vetlät.
 To, bütte orsiş me zvirok,
 Pesəkə mışşan skok da skok
 Çeççala, to kotraştən pyr
 Şupkaşa izən svyr da svyr
 Da gorən şyla, açym rad,
 Kəz menam munis tomşa kad...
 Dumajtnь vəli sek gotov,
 Sto estiş og-qi mun me vər,
 Sto kolnь beregsə oz kov.
 I eg vь mun, eg mun çekər,
 Kəvь,—O, Volga!—eta zьk
 Ez te vevdərən seşşa pyr!

Vazьn, seeəm-zə ças gəgər,
 Pervuiş kьli sişə kər,
 Me povzi suç, kəz ez vən vek,
 Me tədnь mədi sişə sek—
 I beregət kotərti dьr.
 Burlakkez mьzişə, kəz pyr,
 Sudnoiş vajisə koçov,
 Zarətisə ьzьt kəşter,
 Mьççişis nьlən naң da sov
 I kişşis vaşnişьs, kəz zer.
 „Dak kər-qi loktas Nišnəj, kər?“,

Vištalis ətik: „Bur vь straş,
 Iļalun ¹⁾ kez-kə loktim vər...“
 Mədik, gьzjalikə jurvər,
 Gorətçis pany: „Ək, paraş!
 Veşkalis kəvь vot peļron,
 Dak lamka kьski vь prokod,
 A kəvь kuli əni vot—
 Mədik vь ez kov menьm don...“
 I sьşan nem seşsa ez kьv.
 Me eg vezərt sek ətik kьv,
 No kəda suis nişə,—zag,
 Sogaliş, kəs, kьzi sartas,—
 Ez koļtçьv me şəriş i sag!
 To sija me oşьn şejças:
 Koşaşləm, kişşəm vaz paşkəm,
 Təzdişan, çukьra çuzəm
 Da, şik kəritçə kər taj kin,
 Spokojnəj, çenadejtçan şin...

Bļedətəm, sapkatəg da mьz
 Me verti gortə, kьz çе kьz,
 Şor rьtən. Kin sen vəli sek—
 Bьdənliş kori me otvet
 Sь vьlə, mьj azzьli; dьr
 Me uztən, kьli mьj luntьr,
 Baiti aşьm. Povzis suç
 Pestuņnaə: „Pukav-zə, uz!
 En mun guļajtнь, maļin tuş!“
 No pьssi Volgalaņ, kьz ruç.

¹⁾ Jul 20 lunə (vaz şil şərti), kər viçkuьs praznujtə Iļa
 prorokliş pamet.

Мъj mekət loıs-nə seeəm?
Me eg təd tədsa ju çuzəm:
Taltçalə kok menam ədva
Pesəkas: sija kьzi val
Iostrov vьlə vez turun
Ed oz-ŋi kьskь, kət i mun;
Ju dorış kajjezlən çirzəm
Gudьrtə, dojdə moz şələm;
I çapkə ju vьvşanь vьd gь¹⁾
Mədik-ŋi muzьkaa sьl

O, norən, norən vərđi suç,
Kər sija asьlə me dьr
Vižəti jusə, kьv eg su,
Da seşşə ŋimti sija siz:
— Toskalən, ravstvolən te jul

Мъj kernь me dumajti sek,
Kər kori dьnam çelədok,
Kьeəm vь klatvaez eg şet—
Aş kulə meьn, aş oz lo,
Med ŋekinlən şerəm ez pet!..

Təzdişiş duzgьla burlakl
Kьeəmən tədli tenə me,
Seeəm-zə şo taj əni te:
Şo sija-z, kьskan şьlankьv,
Şo siz-zə ŋьrtan aşıit vьv,
I mьz çuzəmat tədçə tьr
Şo seeəm-zə pokornoş pьr...

1) Gь—vavvez, volnaez.

Əddən i krepyt na sreda,
Kýtən piçkişşə jəzlən sok,
I jəzys kulə, oz kol şled,
Oz seładəslə kol urok!
Aj tenat ruztis noldas god,
Kər broddis beregət to set,
I kuvtən zonnəslə ez təd,
Къеəтə kolнь вь zavet.
Къз sija-zə, — te en kazav
Da assit siz to en juav:
Мьјəн вь lok vəli olan,
Terpitin-kə jeeazyk tan?
Къз sylə, avu tenyt bur,
Къз sylən, əsas tenat jur.
Siz ırtas, vevttas tençit şled
To eta beregyn pesək,
Kýtən, къз çera uznik-ded,
Oşkalan, mırşan vьdsa vek
Da açyt suvlan te ədva
Pyr ətik kьvvez: „Raz da dva!“,
Gorətlan sog pripevtə: „Oj!“
Jur goginqavtən lun i oj..

Paradnəj podjezd dьnьn dumajtəm

Vot paradnəj podjezd. Bьd torzestvennəj lun
Sen zavetnəj ɛvəs dьnə loktə
Bьdsa gorodiş jəz kьzkə povtən,
Loktə, suvtə da dьrkođ oz mun:
Gizas ɲimsə da zvaŋnosə asşis
I rozŋitçə vьdən, kьz kьmər.
Siž dovoɫnəjəş munənь vər,
Çajtan, glavnəjəş nьlən uzaşşis!
A kər buđdeŋ, dak vьdkođ uvogəj, kьz va
Eta pьsnəj podjezd dьnə kişşə:
I kejmishiş starik, i dəva,
Prozektorrez¹⁾ da mesta kossişsez.
I kurjerrez novjətənь pьr sum i gam,
Asьvьbtən vumaga vьd torsə.
Bertən koriş pələs, kəda şьlə „tram tram“,
Kəda şupkə guşəŋika gorzə.
Ətpьr loktisə setçə, — no kьz on viştaş,—
Derevenskəj muzьkkez, roç morttez,
Viçku ladorə puktisə kьk pьrnapas,
Juř əsətəmən suvtisə vokə;

1) Prozektor—seeəm mort, kəda suvtətlə ɲesɲtoçnəj
fantastičeskəj plānnez, proekttez.

Vot mьccіsіs svejcar. „Te pozalujsta lez“
 Siz nadejtčəmən suisə nija.
 Sija zarnіtis gəşsesə: ɲebasək jəz!
 Bura sotčəm çuzəmmez da kiez,
 Bьdlən vəras ɲe kьz kotoma,
 Omən voçləm da vaz-ɲi paškəmɲs,
 Şivi vьlanьs puktəm perna,
 Virəş kokaɲs vьrəm ɲinkəmmez.
 (blişan, tədcə, loktis kəmkət,
 Ez i socciş ɲe ojsə ɲe lunsə.)
 Kinkə eəktis svejcarlə: „Vasət!
 Me og lubit otrepɲik tabunsə!“
 I pədnaşis ьvəs. Seşşa ez ɲekin oş.
 Seki kьskisə deŋga ɲe una,
 No svejcar nişə ez lez da lepta¹⁾ ez voş,
 I muzьkkez vərzətcişə munɲ,
 Aşɲs suvlisə: „sud sьlə—jen!“
 Da paškətlisə kiezən bura,
 I, me azzi sulalikə sen,
 Pьr oşkalisə oşlaɲ kus jurən...
 A roskosnəj palata vizis
 Bura uzis-na, ɲem ez vizciş...
 Te, kin ьddə olanən zavidnəjan
 Ovɲ pьr vəvətčəmən vesstьdnəja,
 Volokita, şojəm da orsəm,
 Sajɲ! Em ed esə naslazdeɲɲoьs:
 Bərgət! Teɲ ɲьlən spaşeɲɲoьs!
 No dovro dorə sudalən²⁾ avu kьləm...

1) Lepta—drevɲegreçeskəj ɲciçik moɲeta. Estən—ɲciçik vzaŋka.

2) Suda—sçastivəj

Tenə oz puvzət qovo gьmaləmbь,
A tu vьvşabь te kьп pyr,
I nəvətənbь jəzьb təvaləməп
As şələmmezьп gorjosə tьr!

Tənbьt mьj eta gorjəbь vajəma,
Tənbьt mьj eta vednəj narod?
Tənbьt oz aslat olan şet sajmьnbь,
Kəda praznikəп munə prokod!
I mьjlə? Selkopjorrez¹⁾ zavavaən
Şuan jəzliş olansə gəgər;
Verman sьtəg te ovnbь bur slavaən,
Siz-zə slavaən kulan kət kər!
Kьz mьşçalə arkadskəj²⁾ idillia³⁾
Şəşşa bur loas medvərja kad:
Miça qovo uvтьп, kьz Şicilia
Veştьп, medgaza em kьtəп sad,
Şuç vizətikə, vьtte kьz sondi-zə
Lezçə ləz-golubəj rəma morjoə,
Vizzən-vizzən şerətьslə va,—
Kər olsaşə eakьlən kattişəmən
Musər morjolən gь,—kьz kaga
Te onməşşan zagənik lovzişəmən,
A şemja tenat pyr te gəgər
(Kəda sek-zə ədva i vizçişə-пi,
Tənbьt loktas kuləm kər-nekər);
Seşşa vьeəma jəzьb kaztьbtasə,

1) Posnitik çinovnikkez.

2) Arkadja — Grecijaьп oblaş, kədi jь'lis gizisə drevnəj po-
əttez, kьz şcaştlivəja da mirnəja olan strana jьlliş.

3) Idillia — proizvedenno, kəda privlekateleuəja risujta
prostəj otir oləmiş scenəz.

I mogilaa pŕan... geroj,
Kada guŕan mukadŕs jordŕstasa,
Goran oskas mukadŕs poroj...

No i myj-zə mi seeəm osovasə
Bespokoitam siz, sŕburna?
Ne gov jəz vŕlə leznŕ-ja ləgnŕməs?—
Çajta siz... Eə vuzŕk una
Mykə jŕliŕ dumajtŕnŕ, kossišnŕ...
Ne beda, sto terpitəs muzŕk:
Sŕlə jen suis soga lovziŕnŕ...
Da i oz seŕŕa ŕem sŕlən eŕk!
Vaz kavakŕn vedŕak pələs juas
Assis medvərja grossez vŕdəs,
Vəliŕ munə, oŕzəm kŕlə tujas...
Rodnəj mu! Ətik olan peləs
Te viŕtav menŕm kŕškə seeəmə,
Me zə eg-na seeəmsə azŕv,
Ruztəm sora da gaztəm oŕzəmŕs
Roç muzŕklən kŕtən vŕ ez kŕv?
Oŕzə sija vŕd ɛv vŕlŕn, logŕn,
Oŕzə vŕdkod ŕurtaŕn, ostrogŕn,
Rudŕik pŕekŕn, kər ki-kokas çer;
Oŕzə eŕna əvinŕn, zorodŕn,
Da i setçin, kŕtən volkŕt ŕter;
Oŕzə aslanŕs vaz kerkuokŕn,
Sondi jugŕtŕs vŕlə ŕe rad;
Oŕzə ŕeŕzŕt vŕd gorodokŕn,
Kət kŕeəm vŕ ez vəv setçin kad.
Petə Volgalaŕ: oŕzəm sŕ uŕə
bŕzŕt roç ju vevdərəs kinlən?
Eta sŕ miŕjan piŕŕaən suŕə—

Sek vurlak munā bereg pālān!..
Volga! Volga! Būd tulēsā vanat
Vevttān ьvvesā unā ņe siz,
Kъz gorzēmšān narodnāj šinvaēn
Tъris mijān vьdēs ņi mu-viz!—
Kъtān jēz, sen i ožēm... Ēk, vednāj!
Mъj-zē loā ožēm tenat večnāj?
Kārķē sajman-ja, sodas-ja vьn,
Alī, kъvzikē sudliš zakonsē,*
Te vьdēs-ņi vura kerin, зьn,—
Çuztin pišņā, kъz etē ožēmšē,
Sešša vekkezē loin-ņi kъn?

Kärttuj

Vaņa—k u c e r s k ə j p a š k ə m a.
Kin strottis etə tujsə?
Papasa—g ə r d p o d k l a d a p a l t o a ¹⁾
Graf Petr Andreevič
Klejnmišel ²⁾, kaġa!
V a g o n ь n v a i t ə m

I

Zev vьeəm ar! Kьzkə jon da zdorovəj
Vozdux termətьslə mьzəm vьd vьn;
Kəzьt juok vьlьn, jь—sьlan sakar,
Jugjalan jь ņe vьdəs ešə kьn;

Vər vokьn, ņevьt oļpaš kodəm mestьn,
Pozə onməššьnь—sьtəm vər dor;—
Rušmьnь vьd līsьs ez ešə jestь,
Kujlənь svezəjəš, vьtte kovjor.

Zev vьeəm ar! Kьzkə ašuzəm kadьs:
Kəzьt vьd oļ, ləŋ da miča vьd lun...

¹⁾ Gərd p o d k l a d a p a l t o s ə c a r s k ə j [Rošslən
novjīsə toko ġenerallez.

²⁾ G r a t K l e j n m i x e l—car Nīkolaј I dьrŋi so v-
senŋo tuļjezən glavnəј upravļajtis.

Аву prirodaas зугсәм порjadок!
Кәчкаез, тыгрез—кытча вь ен мун,

Bur taj вьдәс тәлиш jugәррез уvтән;
Тәда вьдлаьн роднәј ассим Рус...
Reļsaez vьlät me pepьta мунтән
Duma dumajta, og уз...

II

Кьвзь, rapasa! Мьjlә вь-зә вәвтьнь
Umnәј Ваңusališ јур!
Вај-ко me pravdasә тәлиш jugәр уvтән
Сьлә vištala, una loas бур.

Uz eta, Ваңа, әддән вәли шәкьт--
Kerisә sijә не әлик не кьк!
Mиrьн em car, кәда zev lok da çorьt,
Nim сьлән to кьеәм—еьг!
Armia вьзтә sija novjәtә,
Morjo sudnoәn veškәtlә prokod,
Plug шәрьн luniš lun munә, vetlätә,
Vižә арtellez, zavod.

Sija-ed tatçә vasәtis јәz massasә.
Una mukәдьс — rovңajtikә ñop,
Вьпньсә pesikә peпьt suk rassezas,
Asьпньс аззисә гров.

Veškьt kәrttuj: mukәd mestaas pos kerәм,
Stovbez da reļsaez—саң¹⁾).

---

1) Саң—бур.

A vot tuj bokkezas omən roç koskaez...
Мымда-зә њја, те тәдан-ја, Ваң?

Çul vura çirzәмшаң gaztəm kod ыь кылә!
Çырскәнь риндәз, кыз зуртан ывәс.
Uşis vuzәр mijan кымтәм әһьп вьлә...
Мыј setçin? Kulәм pälәs!

Рьркәнь тuj vokät nija kotәrtәнь,
Әмшиньс lezәнь ru.
Кылан-ја şylәmsә?.. „Таој vizәtnьтә
Љубо mijanлә as trud!

Mijә i kәзьt i zar kosta mьrşimә,
Kәstәmән veksә şpina,
Olim zemļankaьп, еьgкәт mi pessimә,
Кьnmim da vamim, kutçişlis сьнга.

Uзьп gravitlisә вьдңоз çeşatnikkez,
Vartlis naçalıştvo, ньrbstis nuzda...
Dәs, dәs terpitimә mijә, jen ratnikkez,
Mirnәј uz çeļad, da-da!

Vonnez! Ti ploddezньm вьльп ed јьlatә!
Mijan-zә муьп-ңи sişmә вьд вьп...
Şo ja mijanәs ti vurән kazьtlatә,
Aјi vunәtit vazьп?..“

En-zә te povзь нь şylәmiş, ңarzәmiş!
Volxovşаң, Volgaşаң, кылан-ја зон,
Вьдkod peļәsshаң ызьт gosudarstvoşis
Nija — muzьkkez, i вьд tenьt von.

Styd tenyt povny, vevttişny perçatkaen,
Te ne uçitik ni!..—Peslikə us,
Azan, sulalə kəz lok likoradkaen
Koşməm, sogaləmşan vez belorus:

Kymmēs¹⁾ lezçişəmaş, tırppes vledətəmaş;
Jazvaa, dojmə kəs ki;
Pəkəsa kokkes pişəsvi ləzətəmaş;
Ədəma omən-ni suç jurkuçik;

Jamaən morosyb, kədiya mırşikə
Bura nyrəşşyləm luniş lun, vek...
Sijə vizət-ko te, Vaņa, vbeəmika:
Şəkəta sedtəma vbd nañ kusək!

Ez-na veşkət assis gorba kəs şpinasə
To i ənəz: nəlki znykvy oz su,
Siməm kərtzyrən prokod musə kənməmsə
Garjə i garjə, oz suvt!

Etə privyçkasə vь blagorodnəjsə
Boşny mijanlə, puətny kəz uz...
Blagoslovit-zə te uzsə narodnəjsə,
Şeşsa radejtny muzyksə te kuz.

Da en vunət i otçiznatə asşit...
Tyməmvi una tərpitis roç jəz,
Sija tərpitis i etə kərttujsə—
Siş zə tərpitə, mьj jen suas, dəsl

Vьdəs tərpitə—i aslas-zə morosən
Paşkəta olanəş tuj oştəş jon.

---

¹⁾ Şinkymmēz.

Zaļ toko—og ponda eta vur poraē
Овнь ње ме і ње те, уџат зон...

III

Drug sek svistok k̄ylis ruas košašamēn—
Əsisə kuləmmes, əsis i z̄yk!

Vaņa vištalis: „Papaša, vətāši me,
Zev una—vit šurs azybli muzyk.

Loktisə setčə v̄yd jəz predstavitellez,
I sija vištalis, kət me eg juav:
— To nija—etə kərttujsə stroitelles!..“
Keris vak vak geņeral!

— Vəli vot ņevaz̄n me vaŭikan̄n¹⁾,
Vetli k̄yk oj Kolizejət²⁾ prokod,
K̄z̄kə azybli me svjatəj Štepanəs³⁾,
M̄j zə... v̄ydəs etə keris narod?

— Te izvinīt menčim čorūt ņeraləməs:
Logika tenat, vezərttəmlən žik.
Te ponda raz Apollon Belvederskəj̄s¹⁾—
Šojovəj potəm kasņik?

---

¹⁾ Vatikan—dvoreč, k̄ytən olə papa r̄imskəj, katoļiceskəj
vičkulən glava.

²⁾ Kolizej—drevņəj R̄im̄n əddən ызт сьrk, ənī z̄yns
kiššəm.

³⁾ Svjatəj Štepan—Venān, Avstria stolicān, sobor.

¹⁾ Apollon Belvederskəj—slavaə levtəm drevņəj statuja,
kəda izobrazajtə Apollonəs—drevņegrečeskəj skazaņņoez̄n son-
di jenəs, iskusstvoez pokroviteləs.

— Vot tijan oŭirʙs—termaez ²⁾, vaŭaez—
Tozo iskusstvo—i mʙj ed oz gʙv!
„Me-zə baita ņe tenʙt, a Vaŭalə...“
No general oz lez sunʙ i kʙv:

— Tijan, kət mʙj, anglosaks ³⁾ i germaneç
Zugdəŭŭ lis—etə tədʙlat viç.
Varvarrez! Juŭŭŭez! Çortlən piŭannez!..
No, a Vaŭusalə en bait siç.

— Smerç jʙliŭ kʙvvezən, lokən, peçalən
Çeladliŭ ŭaləmsə tʙrtŭ oz kov:
Burzʙk vʙ vəli, kər nʙlə mʙççalin
Jugʙt ladorsə...

IV

Mʙççavnʙ gotov!
Kʙvzʙ te, zon: ŭəkʙt izʙs romaləm—
ņemeçʙs reŭsaez teçə-ŭi zʙn.
Vʙd soçaliŭŭs kʙtçəkə sajaləm;
Kuləmmes zevəməŭ muə vazʙn.
Əkŭsis kontora-dʙn çukərə oŭir...
Vʙdʙs gʙzjalə juçvərsə, oz mun:
Vʙdŭaŭ podrjadçiklə dolg loə mʙntŭŭ,
Deŭgaə pəris progulnəj vʙd lun!
Vʙdəs deŭaŭŭnikkez gizlisə kŭizkaə—
Baçəə voŭlis-ja, viŭlis-ja kin:
„Podi, i em əni ņevna-da liŭskaʙs,

2) Termaez — drəvŭŭəj riŭmʙn ovsestvennəj vaçaez, kədna
kerəməŭ əddən roskosnəja.

3) Anglosaks — anglitçatŭn.

Da, vot, vizət-ko te...“ Makñitis ki...
Ləzkođ kaftana—poçtonnəj lavaznik,
Topyt da gərd, əddən kəzəm, ɲe kəs.
Liñia kuza gənitə podrjadçik,
Munə vizətn̄ as uzsesə dəs...
Tuj setn̄ praznisnəj otir paškətçə...
Çəskə çuzəmşis ɲyləmsə kupeç,
Seşsa vaitə, kər top-ɲi şivətçis:
„Ladno... vur, vur... molodeç... molodeç!..
Jenən ti gorttezan̄t—pozdravljajta!
(Şapkaez voştə—vaita me kər!)—
Voçka vina me tijañlə suvtəta
I—ɲedoimka og kor...“
Kinkə gorətis „ura“. Siz-zə oştis
Əmsə otsavn̄ v̄dən... Vizət̄s:
Şəvtən deşatnikkez vajisə voçka...
Setən sulavn̄ ez verm̄ i d̄v̄!
Otir̄s juskis v̄d v̄v—i kupçinasə
K̄yskis stoçma, sija ez i kazav...
Ñekə, risujtn̄ gazaz̄k kartinasə
Şək̄yt əddən, general?..

~~Ц. 1936~~
~~ART № 145~~

~~ИМ. № 4372~~

РЪЕКӘС

Туйьн	5
Vunətəm derevña	8
Vundьtəm tu	11
Ərina, mam soldatskəj	13
Kressanskəj çelad	20
Seładlən gorzəm	27
Volga vььн	29
Paradnəj podjezd дьньн dumajtəm	35
Kərttuj	40

Редактор *М. Лихачев*
Техредактор *С. Грибанов*
Корректор *А. Ф. Калинин.*

Окрлит № 22. Заказ № 774.
Тираж 200.

Сдано в производство 9/VI 1936 г.

Подписано к печати 26/VI 1936 г.

Печат. листов 1,5. Формат бумаги 62×94¹/₃₂

НКМП РСФСР. г. Кудымкар, тип. „Свердполиграфтреста“

90

Цена коп.

Вн 93-651/134

~~19855~~

КОМИ-П.
1225

Н. А. Некрасов
СТИХИ
Перевод С. Караваева

На коми-пермяцком языке